

Література

1. “Brad” Crayne, RB., Williams, X., & Neupane, RC. (2021) The M2 money supply, the economy, and the national debt: A mathematical approach. *Appl Math* 12, P. 835-865. URL: <https://doi.org/10.4236/am.2021.129056>.
2. Shvets, S. Dominance score in the fiscal-monetary interaction. *National Accounting Review*. 2023. № 5(2). P. 186-207. URL: <https://doi.org/10.3934/NAR.2023012>

Шулюк Б. С.,
д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів імені С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет,
м. Тернопіль, Україна

КРИТЕРІЇ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА: СПЕЦИФІКА ВИЗНАЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Невід’ємним елементом партнерської взаємодії органів державної влади (місцевого самоврядування) та суб’єктів підприємницької діяльності є визначення критеріїв результативності реалізації спільних проєктів. Вони характеризуються якісними і кількісними показниками, а також прямими й оберненими взаємозв’язками між ними. Водночас наявна складність у розробленні вимірювальних процедур, адже реалізовані заходи здебільшого пов’язані з отриманням якісних результатів, які практично неможливо кількісно виміряти. Відтак рекомендуємо використовувати методику розрахунку: відносних і порівняльних показників, зокрема співвідношення між досягнутими результатами (ефектами) і витратами, пов’язаними із забезпеченням цих результатів; фактично досягнутих і необхідних результатів. На наше переконання, вимірювальні показники доцільно розглядати як перевищення ефекту від здійснення партнерських дій і заходів над витратами на їх

розроблення й реалізацію.

На думку К. Павлюк і С. Павлюка, у процесі реалізації проєктів партнери повинні орієнтуватися на критерії результативності, які забезпечують ефективне використання бюджетних коштів, врахування фінансових інтересів приватного партнера та суспільних потреб [1, с. 13]. Вважаємо, що їх доцільно поділити на критерії внутрішньої та зовнішньої результативності (рис. 1). Водночас оцінити реальну результативність партнерських відносин держави і суб'єктів підприємницької діяльності можливо лише в кожному окремому випадку такої співпраці.

Рис. 1. Критерії результативності реалізації проєктів державно-приватного партнерства*

*Побудовано автором.

На нашу думку, критерії результативності реалізації партнерських проєктів органів державної влади (місцевого самоврядування) та суб'єктів підприємницької діяльності мають визначатися з урахуванням таких оцінок, які ґрунтуються на досягненні індивідуальних цілей учасників ДПП. З цього

приводу О. Солодовнік зазначає, що «між цими інтересами об'єктивно існує протиріччя (державна як партнер виражає й обстоює суспільні інтереси, а приватний партнер – приватні)» [2, с. 133]. Так, бізнес зацікавлений у забезпеченні фінансової стійкості на ринку, здобутті конкурентних переваг, можливості здійснення діяльності в раніше недоступних сферах економіки. Держава прагне залучити суб'єктів комерційних структур для вирішення соціально значущих проблем, відновлення чи будівництва об'єктів інфраструктури, особливо в умовах післявоєнної відбудови України. Водночас учасники партнерства повинні враховувати умови реалізації проєкту та пов'язані з ними чинники впливу (зростання інфляції, зміну облікової ставки, наявності бюджетних обмежень споживачів тощо), що суттєво впливають на кінцеву вартість наданих послуг чи виготовлених товарів. Адже основною метою реалізації партнерських проєктів є розвиток об'єктів інфраструктури при здійсненні найменших витрат і одночасному наданні високоякісних послуг. Вважаємо, що дотримання критеріїв результативності необхідно відстежувати впродовж всього життєвого циклу проєкту державно-приватного партнерства, а після завершення важливо проаналізувати рівень досягнення поставлених цілей партнерами.

Зважаючи на це, органам державної влади чи місцевого самоврядування необхідно здійснювати постійний моніторинг і контроль за реалізацією партнерських проєктів з метою координації діяльності учасників. Контрольні заходи дадуть змогу забезпечити дотримання сторонами угоди ДПП взятих зобов'язань, зокрема: якісне надання послуг у певній сфері інфраструктури; своєчасне здійснення платежів; ефективне управління ризиками; реагування на виклики зовнішнього середовища в контексті виникнення загроз і нових можливостей для проєкту.

Вважаємо, що використання чітко окреслених критеріїв результативності дозволить раціонально планувати джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів проєктів державно-приватного партнерства, здійснювати ефективний контроль за рухом фінансових потоків, відстежувати

стан здійснених платежів і розрахунків з постачальниками та замовниками, оцінювати результати фінансової, інвестиційної та господарської діяльності учасників партнерства.

Література

1. Павлюк К. В., Павлюк С. М. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2010. Вип. 17. С. 10-19.
2. Солодовнік О. О. Комплексне оцінювання реалізації інтересів сторін публічно-приватного партнерства. *Проблеми економіки*. 2017. № 2. С. 132-139.

Ярова Ю. М.,
к.е.н., викладач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Західноукраїнського національного університету,
м. Вінниця, Україна

ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ НА ФІНАНСОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Фінансова грамотність відіграє вирішальну роль у формуванні фінансових рішень і діяльності окремих осіб і суб'єктів господарювання. Розуміючи концепції, пов'язані з управлінням грошима, інвестиціями та фінансовим плануванням, люди можуть надати собі можливість робити обґрунтований вибір, який може вплинути на їхній економічний добробут. Фінансова грамотність стає все більш важливою в умовах сучасної економіки, де фінансові ризики та можливості постійно зростають. Для суб'єктів господарювання, незалежно від їх розміру чи галузі діяльності, володіння фінансовими знаннями та навичками стає ключовим фактором успішності та стійкості.